

CSALÁDI KÖR

SZÉPIRODALMI HETILAP.

SZERKESZTI ÉS KIADJA :
KONCZ ÁKOS

ELŐFIZETÉSI ÁRAK :

Helyben házhoz hordva, vagy vidékre
postán küldve :

Egész évre	12 korona.
Fél évre	6 »
Negyed évre	3 »

Egyes szám ára 30 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal :
Debreczen, Kossuth-utca 14. sz.

Alapított 1872-ben.

JANKE HERMANN

világhírű, a haj eredeti színét visszaállító szere.

Kitünő szer a haj őszülése ellen.

Ezen nagyszerű és utólérhetlen praeparatum megújítja, megerősíti, széppé teszi és tisztítja a haját; puhaságot és selymes fényt ad neki és megerősíti minden viszontagsággal szemben. Rövid idő alatt megtisztítja a fejbőrt, megóvja a fejet a hajhullástól és egészséges természetes színt ad a hajnak.

Minden kétséget kizárólag, visszaadja a megöszült hajnak eredeti ifjúkori színét.

Ez nem festőszer, hanem hat a haj gyökereire, ezeknek tápláló erőt ad, életképességet kölcsönöz és éppen olyan úde növést ad a hajnak, mint a legfiatalabb korban.

Egyedüli feltaláló és gyáros:

JANKE HERMANN

Gyára és főüzlete:

Nr. 61. Mittelstrasse Nr. 61. Berlin N. W. Németország.

**Kapható: TÓTH BÉLA gyógyszerésznél
DEBRECZENBEN.**

Ára 4 K. Hozzávaló folyékony Brillantine I K. 20 fill.
A világ legjobb brillantineja.

Használati utasítás:

Egy csés.ébe öntünk a szerből elegendő mennyiséget a haj befestésére, azután vegyünk elő egy kis szivacsot vagy egy kis kefért és alaposan kenjük be a haját és a fejbőrt. Ezen eljárás néhány héten keresztül ismétlődő reggel vagy este. A szürke vagy ősz haj lassan-lassan fényessé és minden tekintetben erőteljessé válik. Ezen szer alapos használata oly biztos, hogy az **ősz haj a legelőrehaladott korban sem jön többé vissza.**

Nagyon ajánlatos a praeparatum használata előtt a haját megmosni és jól megszáritani.

Figyelmeztetés.

A valódi praeparatum üvegén rajta van a **czég**, a vignetta és mellé csatolva a **prospectus**, miáltal a nagyközönség meg lesz óva az **éréktelen utánzatoktól**.

Bizonyítvány.

Dr. Bredow Justus urnak, a bőr és hajbetegségek híres speciálistájának elismerő bizonyítványát szóról-szóra közöljük:

Berlin, 1871. szeptember 28.

Janke Hermann ur találmánya minden, még a legsötétebb haját is aranyszőkékévé változtatja, s épen azért mint ilyen szert az előkelő hölgyvilág a legnagyobb örömmel üdvözölheti.

Ezen szert, nevezetesen a keveréket analysis utján gondosan és lelkiismeretesen megvizsgáltam és állíthatom jó lélekkel, hogy alkotásai az organismusra, valamint a fejre és hajgyökerekre veszélytelenek. Az előirt használati utasítás betartásával az eredmény **biztos és szembesz. kö.**

Ugy a feltalálónak, mint a világ remekeinek, a **hölgyeknek** szerencsét-kívánunk a kitünő szer felfedezéséhez és ajánljuk azt a **hölgyeknek**.

Bredow Justus Dr. Med.

gyakorló orvos,

szülész, bőr- és hajbetegségek speciális orvosa.

Alapított az 1866-ik évben.

Husfüstölés elvállaltatik.

BENES G.

HUSFÜSTÖLDÉJE.

Saját készítményű sódar és kolbász áruk, virsli, szafaláde, parizer, szalonna, prágai és kassai sonka, bel- és külföldi vegyes felvagottak raktára.

DEBRECZEN, FŐTÉR.

Vászon, készfehérnemű, asztalnemű, ágyfelszerelési cikkek, butorszövet, függöny és szőnyegek, álló

Menyasszonyi keiengyék

kitünő minőség

és nagyválasztékban

jutányos áron

beszerezhetők

Kunz József és Társa

czégnél, kistemplom bazár.

Báli toilettek tisztítása

kifogástalanul

Hrabéczy Antal

kelmefestő és vegytisztító intézetében eszközöltetik
Debreczen, Széchenyi-uteza 42.

CSALÁDI KÖR

SZÉPIRODALMI HETILAP.

Szerkeszti és kiadja:
KONCZ ÁKOS.

Munkatársak: Bakonyi Samu dr., Balogh Imre, Bartha Béla dr., Bezedek János dr., Bársny István, Csiky Lajos, Csulak Lajos, Dicsőfi József, Dóczy József, Drumár János, Ferenczy Gyula dr., Fluck Jolán, Gulyás István dr., Hájdu József, Hegyi Jenő, Illyés Bálint, Jablonczay Kálmán, Járóssy Lajos, Karém, Kardos Albert dr., Komlóssy Miklós, Koncz Ákosné, Könyves Tóth Kálmán, Király Gyula, Kun Béla, Lovassy Adorján, Lovász János, Pallaghy Gyula, Rákosi Viktor (Sipulusz), Szávay Gyula, Szomaházy István, Tömörkény István, Tüdős János dr., Vargha Gyula dr., Vattay Géza, Vértési Gyula, Vértési Arnold, Zoltay Lajos.

A debreczeni Kaszinó.

Magyarországon minden időben nagy szerepet játszottak a kaszinók. Nemcsak társadalmi, de politikai kérdésekben is vezettek, ápolták a nemes eszméket, roppant nagy szolgálatokat tettek a kulturának s nem mulasztottak el semmi kedvező alkalmat arra nézve, hogy a társadalmi élet összetartozandóságát biztosítsák.

A kaszinók évtizedekkel ezelőtt tehát nagy szerepkört tölthettek be. Egy-egy kaszinó valóságos tábora volt a szellem harcainak, a politikai és társadalmi élet kitünőségeinek. A kaszinókból indult ki minden hazafias és kulturális törekvés s ama napokban, midőn békákba volt verve a gondolatszabadság és sokaknak szemében *bűn* volt a *hazaszeretet*, a kaszinók termeiben tartották ébren ama szent tüzet, melyet — mert veleszületett a magyarral — nem tudott eloltani a hatalom és csel szövetekezése.

A kaszinókban beszéltek meg a nemzet reményét és jövőjét. Itt siratták a szomorú jelent, a fájó multat, de aczélozták is a karokat az új munkára. Az ország legkiválóbb elemei, dus élet-tapasztalatu férfiak gyülekeztek össze a kaszinók termeiben, vagy kicsiny szobáiban megbeszélendők ama fontosabb kérdéseket, melyeknek a köztudatba való átültetése hazára és társadalomra nézve hasznosnak ígérkezett.

Később, vagy mondjuk ujabban, mikor már nem kellett titkolnunk jogos aspirációinkat, midőn megértettük törekvéseink eszményi fonségét, mikor eljött az idő, melyben megismerték egy szabadságszerető nemzet anyagi és erkölcsi értékét, midőn elborult egünkön feltűnt a királyi jóság áldástoztó napja, midőn trón és nemzet egyetértő szeretetéből fátyolt szőttünk a multra,

midőn szabad lett a gondolat és szó, — a kaszinók is vesztek befolyásukból s megszűntek politikai vezetők lenni. Müködésük szűkebb körre szorult és inkább a társadalomnak váltak hasznos tényezőivé, mert felölelték mindama kérdéseket, melyeknek megoldását az ébredő társadalom örömmel és lelkesedéssel várta.

És a kaszinók megis felelték a hozzájuk fűzött várákozásoknak. Vezetői lettek kisebb és nagyobb körben a társadalmi életnek és annak minden ágában lelkesen buzgólkodtak, gondosan és körültekintéssel építgetve az egységes, erős és demokratikus alapokra fektetett társadalmi életet.

A debreczeni *kaszinó* is szép multtal dicsekszik. Még 1833-ban alakult és kezdetben virágozott is, de 1841-ben a *Polgári kaszinó*-ban versenytársra találván — hanyatlani kezdett. Miután a két egylet vezetői évről-évre tapasztalták azt, hogy a két *kaszinó* egymást rontja, elhatározták, hogy összeolvadnak. Ezt 1867-ben keresztül is vitték s azóta a *kaszinó* virágozik s most már fényesen berendezett helyiségében találkozó helye az intelligens társadalomnak.

Nem kívánunk most az egyesített *kaszinó* harmincznégy évi multjáról szólni s csakis azt említjük fel, hogy az a jövő hóban egy *fényes estét* rendez. Régi óhajlás valósul meg ezáltal és igazán örülnénk, ha ezen *est* sikere nagyobb életet öntene ebbe az intelligens testületbe. Mert bár mai viszonyaink közepett a kaszinó első sorban *szórakoztató körök*, hol a művelt férfivilág a napi szellemi munka után üdülést talál, nagy intelligenciájánál fogva azonban az is kötelessége, hogy a nagy közönségnek is megnyissa termeit. Bálók, hangversenyek, felolvasá-

sok mind-mind nagyban emelnék tekintélyét, míg másrészt a művelt közönség igaz örömmel keresné fel azon kört, mely multjához hiven a társadalmi élet fel-levenítésén, a különböző, élet-hivatásban talán eltérő, de műveltségben egyenlő társadalmi osztályok összehozásán fáradozik.

Igaz tisztelettel üdvözlöm a *Kaszinó* vezetőit ezen üdvös, a társadalmi életre mindenestre jótékony hatásu tervéért. Megvagyok győződve, hogy a megindítandó szellemi élet nemcsak új erőket ad a *Kaszinónak*, hanem a nagy közönség tömeges megjelenésével fogja bizonyítani azt, hogy szükségét érzi azon összejöve-teleknek, melyekben a különböző társadalmi osztályok a *nemes, szép, igaz és jó* kibontott zászlója alatt találkozhatnak.

Régi igazság, hogy a tömörített erők hatalmasabb és hasznosabb munkát tudnak végezni, mint a széttagolt erőforrások. Ez az igazság engem azon eszme felvetésére indít, vajon nem volna-e czélszerű a *Kaszinó*-nak és a *Jogász és Tisztviselő-Kör*-nek egyesülni. A *Kaszinó*-nak oly nagy helyisége van, hogy abban az egyesítendő két egylet elférne. A kettőnek egyesüléséből egy hatalmas testület fejlődne, mely csakugyan egyesítené magában mindama *fel-tételeket*, melyek a társadalmi élet egészséges vezetésére alkalmasak.

A találkozási *pontokat* könnyű volna megtalálni, okossággal és jóakarattal az egyesülést keresztülvinni. Az egyesített erők javára válnának mindkét egyletnek és közelebb hoznák egymáshoz a társadalom ama különböző köreit, melyek ma alig ismerik egymást, mert a munka után különböző termekben, egymástól elválasztva keresnek szórakozást . . .

Koncz Ákos.

A nők öltözködéséről.

Irta: Anna Baronesse.

Az öltözet az a testnek, ami a nevelés a léleknek. Az öltözet tehát mintegy önmagunknak visszképe, melyből a legtöbb esetben helyesen ítélkezhetünk.

A divatot tulozni nem szabad, ez az első szabály. Aki ez ellen vét, az nem árul el jó ízlést.

Egy nőt hamarosan meg lehet itélni öltözéke után s éppen azért egy szerény nő, vagy egy tisztetretreméltó családanya sohasem fog úgy öltözködni, mint aki a korzón osztogatott dícséretekre törekszik.

Az *ékszereknek* az idöszakhoz kell alkalmazkodni. Télen több ékszer, nyáron több virág. Izléses nő ujjain kevés gyűrűt hord s napközben nem visel gyémántokkal vagy briliántokkal kirakott karpereceket.

Az az érettebb nő, ki izléssel öltözködik, kerülni fogja a tulvilágos színeket, valamint társas összejöve-teleknél, báloknál a mélyen kivágott ruhát. Templomba egyszerűen illik megjelenni, mert az egyszerűség az igazi ájtatosság bizonyítéka.

„Jó ízlés mindig jó értelemre mutat,” mondja Maintenon asszony. És igaza van.

Hölgyek csak gyöngé illatszert használjanak. Az erős parfümeök ártalmasak az egészségre és feltűnést keltenek.

A tulságos fűzés valamint a szűk cipők ártanak az egészségnek és bizonytalanná teszik a járást, nehézkessé a mozdulatokat. Különösen az erős fűzés veszedelmes, főleg ama korban, midőn a test arányos és egészséges fejlődésére a jövő bajok elkerülése végett különösen kell ügyelni.

A hajjat gondozni kell s lehetőleg óvakodni a hajkenőseöktől, melyek a női haj sajátos illatát tönkreteszik.

A keztük mindig tiszták legyenek.

Minden nő úgy ruházkodjék, amint azt társadalmi állása megköveteli. Tulságos egyszerűség a gazdagoknál fősvénységet, tulságos fényűzés szegényebb sorsuaknál tékozlást árul el. A tulságos fényűzés azonban egy nőhöz sem illik, mert ez a legtöbb esetben a *jó ízlés* hiányát árulja el.

Helyes ízlésű nő mindig korához alkalmazza öltözékét és nemesupán a színekre, hanem a ruha szabására, kalapokra stb. nézve is. Olyan nő, ki nem *szégyel* korosodni, mindig izléssel fog öltözködni.

A fiatal leányok öltözete legyen egyszerű. Az ő életük tavaszához, ártatlan lelkükhöz a nemes egyszerűség illik.

Naponkint többször öltözködni: időpazarlás, azonban sokszor mégis kikerülhetetlen. Jó ízlésű nő sohasem hagyja magán a látogatási ruhákat.

A látogatási öltözetnek összhangzatban kell lenni a látogatás idejével, okával és azok viszonyaival, kikhez elmegyünk. Meghíttabb látogatásokra egyszerűen kell öltözködni, míg akikkel csak ritkán jövünk össze s ugynevezett udvariassági visítékekkel tiszteljük meg, — ott több fényt engedhetünk meg. Kivételt képez az esküvő, hova a legdíszesebben kell megjelenünk.

Egy hölgy eleganciája általában sokkal inkább függ a részletektől, mint az egésznek értékességétől.

A tisztaság az elegancia alapja. . . Egyszerűség és tisztaság: e kettő bilineseli le leginkább a komoly férfit.

A ruhák legyenek az évszakokhoz alkalmazva. Nyáron könnyűek, télen melegek. S mivel a közmondás azt tartja, hogy a meleg néha alkalmatlan jóbarát, de a hideg mindig veszedelmes ellenség, inkább őrizkedjünk a hidegtől, mint a melegtől.

Ha beteget látogatunk, vagy részvét látogatást teszünk, egyszerűen s nemes izléssel öltözködjünk. Ha kevéssé vagyonos, vagy a világtól visszavonult egyéneket látogatunk meg, szintén egyszerű legyen öltözetünk, nehogy eszükbe juttassuk ezáltal is azt az állást és helyzetet, melyet tőlük a sors megtagadott.

A szépitő szereket, kozmetikus czikkeket csak orvosi rendelet után használjunk. Egy kevés poudert azonban feltétlenül szükséges több okból. Puhítja és finommá teszi az arc- és kéz-bőrt, megóvja a tulságos hideg és meleg ellen.

A szerkesztő ur szives beleegyezésével jövőre folytatom beszédemet. (Köszönjük és szívesen várjuk. Szerk.)

Találkozunk még!...

Találkozunk még! Sejtem ezt előre,
Végbúcsut ajkam hasztalan dalol,
Ha elválunk most, földi vándorútunk
Magától összeér majd valahol,
Bármerre menjek, menekülve tőled,
Hol elrejtőzzem, nincs seholse' hely:
Látjuk még egyszer szemtől szembe egymást,
S csak aztán válunk mindörökre el!

Találkozunk még! Egy-két pillanatra
Sejtem, kezemben nyugszik majd kezed,
Reád tekintek, s téged is megihlet
A mult varázsa, az emlékezet,
Eszedbe jut, hogy volt egy ifju régen,
Ki rólad verselt, téged szeretett
S nem tehet arról, hogy miattad, érted
Mint terhet vonszolja az életet....

Találkozunk még! Mit látsz majd te rajtam,
Vajjon megnyugvást, vagy bűt, nem tudom,
De a min egykor órákig merengtem,
Én újra megtalálom arczodon!
Lehet, tavaszunk akkor elvirult már,
S az első őszfűt hozzánk látogat,
De az én lelkem így is látja rajtad
A régi bájos, szép vonásokat....

Találkozunk még! Lehet, úgy látlak majd
Mosolygva, büszkén, férjed oldalán,
Lehet, hogy később... egyedül, magadban,
Ha élők közt már ő sem lesz talán,
Lehet még később, mikor hull a lomb már,
S a sír lesz mindkettőnkhez közelebb,
Egyszerre sejtjük: itt a naplemente
S jön a nagy éj, hol nem fáj semmi seb....

Találkozunk még! Addig nem halunk meg,
Beszelnünk kell, végbúcsút véve még!
Ha meghallom, hogy boldogság az élted,
Csak áldom azt, hogy érted szenvedék,
Ha meghallom, hogy árva vagy, csalódtál,
Ezt együtt mondom én is el veled,
S ha semmit sem szólsz, még így is beszélünk:
Arczunkon lesz a kérdés s felelet....

Találkozunk még! Aztán újra válunk,
Folytatjuk útunk... aztán meghalunk....

Ha kettőnk közül én lennék az első,
Jusson eszedbe búcsusóhajunk,
Jusson eszedbe, a mit most megírtam,
E színezetlen, nyílt, igaz dalom,
Ha rám emlékszel, ott lenn is megérezem
S könnyebb lesz rajtam majd a sirhalom....

Ha pedig... nem! nem!... de ha mégis... mégis
Te leszesz az, kit én búcsuztatok,
Akkor még egyszer bennem szárnyra kelnek
Érzések, álmok és gondolatok,
Kiöntöm, mit csak ki lehet dalolni,
A többi bú szívem' emészti meg,
Lehet, hogy sírni nem tudok utánad,
De nem soká vársz... utánad megyek!...

... Addig pedig a nagy találkozóig
Mikor utolszor látlak szép leány,
Mikor majd érzed: elmulsz te is... én is...
— Addig csak örvendj s ne gondoldj reám!
Ki bízik még, hogy boldogságra lelhet,
Bolond, ha csak egy perczet veszteget,
Isten megáldjon, lelj, a kit szerethess,
S találd szebbnek, mint én az életet....

Kun Béla.

Lincoln adomák.

Közlő: Komlóssy Miklós.

A rabszolgákat felszabadító híres amerikai elnökről igen sok anekdota forog közszájon, melyek éles látását, megfigyelő tehetségét fényesen bizonyítják. Nehány ilyen adomát közlünk Lincoln Ábrahám életéből:

Egy küldöttség arra kérte az elnököt, hogy bizonyos urt embert nevezzen ki felügyelőnek a Sandwich szigetekre. Különösen avval érveltek, hogy az illető beteg és a sziget balzsamos levegője jót tenne neki.

Igen sajnálom — felelé Lincoln, — de már nyolcz olyan folyamodó van, a kik sokkal betegbek, mint az önök által ajánlott ur.

* * *

Uraim! — mondá egyszer Lincoln. — Nagyon vigyázva kell megoldani azt a kérdést, hogy mit csináljunk a négerekkel felszabadításuk után, hogy úgy ne járjunk mint a chicágói borbély, a ki egy olyan szekerese képű és lámpáshoz hasonló száju embert borotvált, mint én vagyok. (Roppant beesett arca volt Lincolnnak.) A borbély bedugta az ujját a borotválendő szájába s kinyomta beesett arcát, hogy könnyebben borotválhassa, de mégis megvágta, egyszersmind levágta az ujjahegyét is.

* * *

A háboru alatt az Egyesült-Államok kormánybiztosai tartották fenn a rendet. A congressus ezért összesen 100,000 dollár jutalmat szavazott meg részükre. Mikor a kiutalás késett, valaki megmondta Lincolnnak, hogy a kormánybiztosok szeretnék a pénzükhöz jutni.

Tudom, — felelé Lincoln — olyanok ezek mint az a farmer a kinek leégett a tanyája. A jó szomszédok annyira segítettek minden félelvel, hogy rövid időn jobb módban volt, mint a tűz előtt. Egyik szomszédja egy zsák zabot vitt neki. — Köszönöm zabot nem kérek, most már csak pénzt fogadok el.

* * *

Grant generális beszélt a következő históriát:

Mikor fővezérnek nevezett ki — mondá Grant — beszélgetés közben így szólott Lincoln:

„Egyszer háboru tört ki az állatok között és az egyik fél nem tudott vezért kapni.

Egy majom felszólalt, hogy ő tudná vezetni a se-reget, ha hosszabb lenne a farka. Hozzá kötöttek egy darabot, de a majom többet kívánt. Már az egész szoba tele volt hozzátódott majomfarkkal, a vezér még mindig többet kívánt. Mikor már nem fértek a szobába, a majom dereka köré fonták a farkakat, míg egyszer a súly alatt a vezér összeroskadt.

— Megértettem elnök ur! És biztosítom, hogy mindaddig nem kérek segítséget, míg a jelen haderő elégségesnek fog bizonyulni.

* * *

Valaki szemébe dicsérte Lincolnt, hogy ninesenek rossz szokásai. — Sem nem iszik, sem nem dohányzik. — Ez a dicséret felületes!

Egyszer egy omnibusz tetején utaztam s a szomszédom szivarral kínál meg. Megköszöntem s mondtam neki, hogy nem dohányzom s hogy általában ninesenek rossz szokásaim. Szomszédom hallgatagon szívta a szivarját, végre a foga közt mormogta: — „Már pedig a kinek rossz szokása nines, kevés annak az erénye.”

* * *

Midőn egy politikus azt fejtegette, hogy a déli és északi demokraták még jó barátságba jöhetnek, Lincoln emígy válaszolt: Volt egyszer egy Jones nevű híres építész, aki egy társaságban azt beszélte, hogy olyan hidat tudna építeni, hogy a mennyekbe érne. Egy barátja aki nagyon szerette, mondta a többek közt: Derék ember ez a Jones, becsületes, kitűnő építész, sőt el is hiszem, hogy ha akarná, tudna olyan hidat építeni, de azt nem hiszem el, hogy van mennyország.

* * *

Egyszer egy pap ment Lincolnhoz kihallgatásra. — „Mivel szolgálhatok” — kérde Lincoln. Oh semmi különös dolgot nem kérek, csak azért jöttem, hogy kifejezzem sympáthiámat azon ügy vezetéséért, melyet felkarolt. Ennyi az egész? Az Isten áldja meg érte, már megíjédtem, hogy prédikálni akar valamit.

* * *

Mikor értesítettek, hogy egy brigadérosát elfogták a fölkelők, felkiáltott: Ejnye, de sajnálom a lovát.

— Miért a lovát? Kérdék.

Azért mert öt perc alatt külön brigadéroszt állíthatok elő, de a lovak darabja 125 dollár.

* * *

Küldöttség járt Lincolnnál és kérelmezte, hogy mozdítsa el Grant generálist, mert nagyon sok whiskeyt (élet pálinka) iszik. — „Igen!” jobb szeretném én azt megtudni, hogy hol keríti azt a kitűnő whiskeyt. Mindegyik generálisomnak küldenek egy hordóval, hátha használna nekik.

* * *

A walesi herceg (most már angol király) eljegyzése alkalmával a Viktória királyné értesítését ezen esetről nagy hajlongások között az akkori angol követ Lord Lyons adta át. Lincoln elolvasta az értesítést és a különben nőtelen követnek azt mondta: Na Lord Lyons! Mehetsz és kövesd az urad jó szokását.

* * *

Midőn a háboru után kérdezték Lincolntól, hogy mit fog csinálni a felkelők vezérével Davis Jeffersonnal? azt felelte:

Egy fiu egy mosómedvét vitt haza, a mely néhány napi kedves játszadozás után, szenvedhetetlen lett. — Egyszer a fiu egész kifáradva szomoruan ült egy kövön. — Egy arra menő kérdezte, hogy mi a baja?

— Ez a mosó medve annyi bajt okoz.

— Hát miért nem szabadulsz meg tőle?

— Várj egy kicsit; nem látod, hogy rágja már a kötelet a mivel meg van kötve. Hadd rágja el, majd otthon aztán elmondom, hogy elszabadult.

Rajzok a szabadságharcz idejéből.

— Olyan önéletrajz félé. —

Irta: **Balogh Imre**, ny. kir. táblai bíró.

V.

Hogyan lettem én honvéd.

(Folytatás.)

Örségi ügyelő őrmesternek voltam a főrhelyen kivezényelve, a honnan az összes őrálló helyeket a nap bizonyos óráiban megkellett vizsgálnom. Mint kezelő egész nap foglalatosságba lévén, csakis este érkeztem e tisztem teljesítésére.

Az őrálló helyek fekvését, mely a főörsegen jelezve volt, meg sem tekintettem, hanem magam mellé kérvén egy káplárt, elindultam szemlét tartani az őrtálló honvédeken. Ez a mulatság bizony nem hamar esett meg, mert ha jól emlékszem, a város alatt különböző pontokon talán hét vagy nyolcz ilyen őrállomás volt. Mivel háborus idöket élünk, már ott ugy viseltük magunkat, mintha mi is ellenségtől lennénk körülveve. Ezért kellett az a sok poszt. Már közel járt az é fél, midőn megkérdeztem a káplárt, hogy van-e még sok őrállás? s miután erre ő azt felelte, már csak egy van hátra őrmester ur, s az is ide nem nagyon messze ebbe az irányba, azt mondtam neki, hogy sohase fáradjon már tovább, menjen vissza az őrtanyára, majd oda találok magamtól is és azután jövök vissza.

Az idő márczius elején volt. Csunya ködös igen hideg éjszaka. A tárgyakat alig lehetett megkülömböztetni.

Nemsokára, hogy a káplár tőlem eltávozott, hallom hogy az óra üt. Tizenkettőt olvastam. Egyszer csak látom, hogy sok fekete tárgyak emelkednek föl előttem,

mintha a földből nőttek volna mind magasabbra. Borzongás futott át. Mindjárt a temető jutott eszembe s az a rémes dolog, midőn Hatvani professor, a minden éjjel fel és hazajáró lelket, bűvös exorcizálással a sirba visszakényszeríti. Rettenő helyzetbe voltam, kimondhatatlan ijedelem fogott el, amint szememet a felém nyújtzkodni látszó főtől való fákra meresztettem. Térdeim megroskadtak. Lábam felmondták a szolgálatot. Még jól hallottam a visszatért káplárom kopogását a fagyon. Talán kiáltással még beérhettem volna, s ha visszajön, fel vagyok oldva iszonyu állapotomból. Ekkor eszembe villant az aradi esetem, midőn hasonló félelmek között egy alárendeltem előtt magamat guny-tárgyává tettem. Ez döntött. Összeszedtem teljes lelki-erőmet, ámbár szívem úgy vert, hogy dobogását tisztán hallhattam. Neki indultam a temetőnek. Ebbe a kibeszélhetlen lelki tusába, hol a félelem győtrő kínja a fellebbvalói tekintély megtartásával szállott harcra. — egyszer csak azt veszem észre, hogy az előttem meredező sötét fejfák közül egy a többinél még egyszer annyira kimagaslik s egyenesen felém tart. Azt gondoltam, hogy ott halok meg azon a helyen szívem úgy összeszorult, talán egy csepp vér sem jutott kamaráiba. Ezen a válponton mikor az életműködést csak egy megfejtetlen belső erő tartotta még fel. „Állj ki vagy” kiáltás hangzott felém épen azon fantomtól, mely oly csodálatosan látszott kiválni a többi sírok fejfái közül. Még volt annyi józan eszem, hogy ez a hang visszarántott a végmegemmisülés küszöbéről. Fölismertem e kiáltásba az őrtálló honvéd szokásos megszólítását és már egészen magamhoz térve szólottam s ismertettem meg magamat. Pár percnyi időzés után visszatértem a főorségre.

Mindezeket így ellehet beszélni. Talán a hallottak után el is képzelhető, de átélni egy dajka mesékről s annak rémeitől felizgatott fiatal idegrendszerrel ez vallami rettenetes volt. Egyenlő az utolsó haláltusával, a melyen az ember a lét és nem lét mesgyéjén megvívni tartozik.

Sajátságos az ember lelki állapota. Egy ilyen apocalypticus helyzet átszenvedése magában elég, hogy az emberi szervezettől — hus, vér és idegzettől — egészen külön álló igen sokszor egészen külön működő valami finomabb szövetű s magasabb színvonalról intézkedő fensőbb lény, szellem vagy egyszóval kifejezetten a lélek jelenlétéről teljesen meggyőződünk. Ime itt a bizonyosság.

A milyen fokozott mértékben korbácsolták fel a sötét éj, az egyedüllét, a temető s az ebből kikelt sír rémei a vérkeringést, s azután az egész idegrendszert, oly rohamosan tértek vissza normalis helyzetükbe, a mint a lélek közege a józan ész felülkerekedett s a halálos veritékek közt megküzdött harcra eldöntötte. Ettől kezdve az a sírok tanyája semmi egyéb nem volt, mint egy őrálló hely. A fejfák közül kiemelkedő s engemet akkor halálra rémitett fantom semmi más, mint az őrtálló honvéd, ki az én közeledésemre észréréve kötelelenségyszerűen rám kiáltott.

Mig az őrtanyára visszatértem, már annyira le voltam csillapodva, hogy az uton hangosan elkezdtem szavalni kedvelt római költő Horatius Flavius ódájából.

Omnis eodem cogimur, omnium
Versatur urna serius otius.
Sors exitura, et nos in aeternum
Exilium inpositura Cymbae.

Életem ezen három válságos pontja. 1848. okt. 22-én az aradi ágyuzás alatt, 1848. decz. 11-én az uj-

aradi csata napja. Megszabadulásom és a Király kávéházban átélt események, s végül a b.-ujvárosi honvéd őrállások vizsgálata. Olyan átalakító hatást gyakoroltak egész valómra, hogy ettől a percztől fogva a mint a temetőből visszajöttem, nem ismertem többé félelmet, kiveszett belőlem az ideggyöngeség utolsó atomja is, és ha vannak, a minthogy lehetnek is többféle egyéb gyengéim, de ideges mint igen sokan azok közül, kikkel egy pályát futottam, — nem voltam soha.

(Folyt. köv.)

A debreczeni jótékony nőegylet mozgalma.

— Ajánlva a szülők szeretetébe. —

A debreczeni jótékony nőegylet árvaügyi bizottsága nem régen tartotta ülését Veressné Szathmáry Teréz urasszony elnöklésével, melyen jelen voltak: Szabó Kálmánné és Komlóssy Arthurné alelnökök, Brunner Edéné, Koncz Ákosné, Karay Sándorné, Berger Muraközy Jenőné, Róza, Jablonczay Kálmánné, Nagy Katinka értekezleti jegyző, Szücs Kálmán pénztáros, Kozma László és S. Szabó József árvaügyi bizottsági tagok és Koncz Ákos a nőegylet titkára.

Az ülésen egybegyűlt bizottsági tagokat üdvözölve az elnök, megnyitotta az ülést, jelezve nagyobb körvonalaiiban az ülés tárgyát. A nőegylet választmányja ugyanis már az őszszel elhatározta, hogy a nőegyleti árvaházat valamelyes uton kibővíti. Ezt úgy vélte elérhetőnek, hogy megkereste Debreczen sz. kir. várost azon kérelmével, hogy a nemes város a közellátásra szoruló árvákat, kik most egyeseknél vannak elhelyezve, helyezze el az árvaházba csekély havi díj fizetése mellett. Beadványában megokolta, hogy míg most az árvák a legtöbb helyen szűk ellátásban és szeretet nélkül nőnek fel, addig az árvaházban nemesak egészséges lakást és ellátást kapnának, hanem a nőegylet taníthatná őket úgy a szükséges elemi ismeretekre, mint mindarra, minek a gyakorlati életben hasznát vehetnék. Az árvaházban nemesak árvaságuk nyomasztó gondolatát felednék el, hanem valláserkölesí érzésük szilárd alapot nyerne a becsületes és munkás életre való szoktatásban, míg künn a világban, sokszor lelkiismeretlen kezekbe kerülve testileg és lelkileg elsatnyulva, idő előtt elhervadva — könnyen odakerülhetnek, hol a nyomor bünt, a bűn süllyedést és végül pusztulást okoz. A város Tekintetes Tanácsa elvben hozzá is járult a kérelemhez, de hivatkozva a törvény idevonatkozó rendelkezésére csak debreczeni születésű és illetőségű árvák elhelyezését ígérte meg a kért díj mellett. Eddig csak egy árva került ily módon a nőegylet árvaházába, holott az árvaház képes volna ötven árvának ellátását és neveltetését eszközölni.

A tapasztalat után itélve tehát a debreczeni jótékony nőegylet ily, illetve ezen az uton nem remélhetette

árvaháznak benépesítését, más eszközökről és módokról kívánt tehát gondoskodni azon czél elérésére, mely eléggé meg van okolva — eltekintve egyebektől — már azáltal is, hogy árvaháza oly bő, hogy annak kihasználásának elmulasztása ugyszólván feleslegessé teszi azon hatalmas arányú épületet és annak szakszerű berendezését.

Az árvaügyi bizottság azonban nem ijed meg a nehézségektől, midőn arról van szó, hogy egy nagy fáradsággal megalkotott, ugyszólván esakis a *a női sziv és fáradhatatlan lelkinemesség* erejével emelt intézmény fejlesztésének ügyét kell diadalra vinni. Megindult tehát az eszmecsere e kérdésben és többféle terv merült fel az *árvaház fejlesztésének megoldandó kérdésében*, melyekről minden szépért és nemesért lelkesülni tudó közönségünket tájékoztatni kívántam.

A nevezett bizottságban felmerült a mostani árvaháznak, mint ilyennek *cselédképző-intézet*té való átalakítása. Az eszme kétségkívül tetszetős s tekintve azon minden oldalról felmerülő panaszokat, melyek mostani igazán nyomoruságos eselédviszonyainkat oly sötét színben tüntetik fel — nagyon is időszerű alkotás volna. Ámde ezen intézet felállítása ellenkezik az árvaház alapszabályaival, melyeket egész gvökerükben fel kellene forgatni ezen terv keresztülvitelénél. Nagy akadály továbbá ezen tervnek az *árvaház* csekély tőkéje, mely ezen néhány árva neveltetésére és ellátására sem elegendő, hát még ötven árvának jó eselédékké való kiképeztetésére. Oly arányú segítséget és anyagi támogatást, mely ezen intézetnek mintegy 8400 korona évi minimalis kiadását fedezhetné a nőegylet sem a minden oldalról megterhelt nemes várostól, sem a humanizmus és kultura által annyira igénybe vett közönségtől nem remélheti. Így tehát ezen, habár ismételve mondom tetszetős eszme keresztülviteléről le kell mondanunk.

Egyébiránt az árvaházban elhelyezett árvák javarészből most is *uriházaknál* helyzetnek el és ez a szokás a jövőben is fennmaradhat. Vannak azonban az árvaházban olyanok is, akik a szokottnál eltérőbb tehetséggel bírnak s ezeket a nőegylet tovább neveltetési önálló pályára. Ezeknek neveltetését, vagyis a husz árvának gondozását is azonban csak úgy képes évről-évre teljesíteni, hogy a nagy közönséghez fordul s az őszi gyűjtésekből befolyt pénzt fordítja az árvaház szükségleteinek fedezésére. *Ez azonban annyi körülményt, a vezetésnek annyi realis tudományát kívánja, mely nemcsak tiszteletet, de csodálatot kelt bennünk a nőegylet bölcs vezetője iránt, ki mondhatni csekély anyagi eszközökkel, lankadást nem ismerő igyekezettel és messé takarékosággal ad otthont a szülői szeretet melegét nélkülözni kénytelen lelkeknek.* De vajon 50 árvának eselédékeknek való kiképeztetéséhez honnan venné a nőegylet a pénzt? Lehet, hogy ezt a hézagpótló intézetet a nemes város évenként pld. 500 forinttal, az állam is 500 forinttal segítyezné, de még ebben a ked-

vező esetben is ellátásukat évenként és fejenként 72 orintra véve, a kiadás az esetleges 1000 forint segély leütése után 2600 forintot tenne ki, melyet társadalmi uton kellene megszereznie a nőegyletnek. Ezen összegnek évről-évre való megszerzésének lehetősége azonban nagyon kétséges, már pedig a nőegylet alapjának, illetve a tőkéknek megcsontítása az egyletnek nemesak anyagi életét veszélyeztetné, de ellenkeznek is a kegyes alapítványtevők határozottan kifejezett végakarataival.

A *debreczeni jótékony nőegyletnek tehát a cselédképző intézet felállításától vagy jobban mondva a jelenlegi árvaháznak cselédképző intézetévé való átalakításáról ez idő szerint pénzügyi akadályok miatt le kell mondania.* Az árvaügyi bizottságban felmerült azonban azon eszme is, hogy alakítsassék át a jelenlegi árvaház *leány nevelővel egybekapcsolt internátussá* oly formán, hogy az intézetbe bizonyos számú, mondjuk negyven leánygyermek vétetné fel, kik ruházaton kívül az ott nyert élelmezés, lakás és nevelő taníttatás fejében egyenkint és évenként kétszáz koronát fizetnének. Ezen internátus felállítása annyiban nem ütköznék nehézségbe, hogy a mostani helyiség elegendő volna a növendékek befogadására, pénzügyi tekintetben sem vallana kárt a nőegylet, amennyiben 40 növendék 8000 koronát fizetne, melyből az internátus növendékeit el lehetne tartani jól meggondolt gazdálkodási rendszer alkalmazásával s esakis az okoz némi aggodalmat, hogy az ily módon n velt gyermekek részére egy nyolcz osztályu iskolát kellene berendezni, melynek ellátására az intézet most egy *tanítónője* elégtelen volna s legalább három *tanítónő* alkalmazását tenné szükségessé. Emellett a most nevelt árvákat nem lehetne ezen növendékekkel együtt tanítani, mert ezen internátusi növendékek nem *cselédékké*, hanem *művelt*, elméletben és gyakorlatban *képzett* leányokká volnának nevelendők.

Ezen *internátusba* oly leányokat vett volna fel a nőegylet, kiknek szülői szerényebb viszonyok között élve, nem képesek *két, három, vagy esetleg még ennél is több száz* forintot áhozni neveltetésükre. Ezen itt fizetett 100 forintból kaptak volna ellátást, taníttatást. A nyolcz osztály elvégzése közben elsajátították volna a háztartás minden ágát (főzést, vasalást, mosást, kézimunkákat stb.) s midőn kikerültek volna az intézetből, az ott nyert elméleti és gyakorlati ügyességüket érvényesíthették volna az életben.

Nézetem szerint ilyen intézetre, mely kizárólag szegényebb viszonyok közt élő, de intelligens családok leány gyermekeinek neveltetését könnyítené meg — nagy szükség volna. Ámde a debreczeni jótékony nőegylet nem tudhatja, vajon a vidékről kapna-e annyi növendéket, amennyi az intézetet megtöltené és érdemes volna arra, hogy a nőegylet egy bizonytalan kimenetelű *kísérletének* tegye ki vagyonát. Helyből ugyanis nem számíthatna növendékekre, mert aki már száz forintot képes leánygyermekére neveltetésére fordítani és helyben lakik,

az nem fogja gyermekét az internatusba adni, már pedig ezen internatus csak akkor prosperálhatna anyagiilag, ha legkevesebb negyven leánygyermek jelentkeznek felvételre.

Az elmondottak után bármiképen óhajtanám is a szegényebb ellátású intelligens családok gyermekeinek olcsó és mégis sok hasznot hozó neveltetését, ezen *internatus* felállítását csakis azon egyetlenegy esetben tartanám czélravezetőnek, ha előre és biztosan számíthatnánk *negyven* növendékre, s ha ezen internatus mellett megóva árva házunk alapszabályllyal megerősített árvaházi jellegét, annak egy elkülönített részében a jövőben is legalább *husz árvának* menedéket adhatnánk. Nehézséget az árvaház helyisége e kettős intézet felállításával nem okozna, mert az ebédlőnek és konyhának letelepítésével a világos, száraz és egészséges souterainbe e kérdés megoldást nyerhetne.

Egy alkotás mérlegelésénél számítani kell a kivihetőség lehetőségére és pusztán reményekre fektetni a sikert nem szabad, már csak azért sem, mert a debreczeni jótékony nőegylet vagyona oly csekély, hogy azt a jövőben bekövetkezhető, de még most semmi *pozitív* adattal nem támogatható okoskodással kockára tenni végzetes próbálkozás volna.

Legegészségesebbnek és legkivihetőbbnek látszik a *harmadik* terv, mely míg nem veszélyezteti egyrészt a debreczeni jótékony nőegylet *pénzügyi egyensúlyát*, addig könnyen létesíthető és sok tekintetben hézagot pótló lesz leánynevelésünk terén.

Nézzük e tervet közelebbről!

Debreczen sz. kir. város jóllehet az *iskolák városának* nevezik, még mindig nem képes tantermeibe befogadni a mindkét nembeli tanulókat. A nemes város már eddig is mesés áldozatokat hozott a tanítás és nevelésügy oltárára, de a hiányokat nagyon igénybe vett háztartása nem képes pótolni egyszerre, pedig igen nagy azon leánygyermek száma, a kiknek nem jut már hely egyik-másik felsőbb iskolában s e miatt vagy idegenbe kell őket vinni, vagy egyszerűen lemondanak szülőik arról, hogy leányaik a közönségesnél magasabb kiképzésben részesüljenek.

Ezen szomorú helyzetet nagyot javítana az, ha a debreczeni jótékony nőegylet nyilvánossági joggal bírhat *osztályu* iskoláját *nyolcz* osztályúvá fejlesztené, vagyis iskoláját a vallás- és közoktatásügyi m. kir. Miniszter Ur engedélyével oly iskolává alakítaná át, hogy *négy* elemi és *négy polgári* osztálya lenne. Ebbe az intézetbe azután *bejáró* tanulókat venne fel bizonyos meghatározott tandíj mellett, kik ott mindazon ismereteket elsajátítnák okleveles tanítónők és bejáró tanerőktől, melyek a tantervben előírva. A péterfia-utcai részen ez a felsőbb leányiskola nagyon elkelne és nagy szükségét pótolna, mert a város eme részéhez a leánynevelő intézetek oly távol vannak, hogy a gyermekleányokat szülőik különösen télen nagy aggodalmak közt cressztik az iskolába.

Ezen felsőbb leányiskola fentartása különös terhet nem róna a nőegyletre, mert míg egyrészt a befolyó tandíj fedezné az iskola fentartásának a mostanítól eltérő költség különbözetét, másrészt mivel az árvaháznál építkezés szüksége nem forog fenn, mert elegendő helyiséggel rendelkezik, új beruházásokra és befektetésekre nem volna szükség. A *nyolcz* osztályu intézetet kívül az épület tulsó részében az árvák létszáma teljesen elérne s csakis az ebédlőt kellene a souterainbe elhelyezni, amely souterain az építkezés alkalmával ugyis ebédlőnek volt szánva az esetre, ha az árvaház idővel fejlesztetett volna.

Nézetem szerint a három mód közül ez leginkább megfelel a nőegylet vagyoni viszonyainak a közszükségletnek és a debreczeni jótékony nőegylet régi óhajának. Nem tagadom, hogy talán magam is jobban szeretném, ha ez az árvaház 50—60 árvának adna otthont, de míg ennyi árvának gondozását, eltartását és neveltetését a nőegylet anyagi ereje nem engedi, másrészt még a jövőben sem látjuk, még csöppjeit sem ama forrásoknak, melyekből egy nagyobb szabású árvaházat létesíthetnénk.

Vagyis hagyjuk meg a *husz árvára berendezett árvaházat érintetlenül a maga hat osztályával és állítunk fel még két osztályt, ellátva tanerőkkel*. És én meg vagyok győződve, hogy míg az árvák szeretetteljes gondozásával nem térünk el az árvaház nemes jötevőinek szándékától, másrészt egy modern felsőbb leányiskolát állítunk, melynek nyilvánossági jogát a Miniszter Ur bizonyára megadja annyival is inkább, mert a nőegylet árvaházi iskolájában eddig is a legnagyobb pedagógiai tapintattal és didaktikai képességgel vezették a növendékeket a tanügyi feltes hatóság teljes megelégedésére.

Ezen kérdés megoldását, mely tisztelettel és melegen ajánlom a nőegyleti t. választmány és árvaügyi bizottság figyelmébe.

Koncz Ákos,
nőegyleti titkár.

A pénz.

Irta: Vattay Gábor dr.

A társadalom élete és külső képe nagy változáson ment át az utolsó évtizedek alatt, és nagy változások küszöbén áll jelenleg is.

A politikai viszonyok alakulása, az általános műveltség terjedése, sok más körülmény, de különösen a pénz nagyban hozzá járultak ezen változásokhoz. Nivelláló hatalmuk sok különbséget és válaszfalat ledöntött, sok előítéletet és rossz szokást eltörölt, de sokban is hozzájárult a mai ferde társadalmi állapot megteremtéséhez. Mintha a sybarita és satnya római kényuralom idejét élnénk, vagy mintha a Lajosok uralmát érnénk, annyira erőt vett a társadalmon a kényelem, az elvhajzás, a gyorsan élés vágya, s szo-

moruan tapasztalhatjuk, hogy egy vallásos, egy hazafias, egy tudományos, vagy bármely komoly irányú törekvés mint pusztul el az egykedvűség undok özzése miatt, mint pang minden téren a társadalom élete, míg körülötte az egyéni boldogulás, a protekció, a pénz üli örült orgiáit.

A századvégi, a felvilágosodott társadalom alapeszméje az egyén istenítése, az én igényeinek kielégítése; — a köz él reflexül, önmagától a maga-magában foglalt életeréből, azt senki elő nem mozdítja, az harmadrendű dolog; — Ledöntöttük a tekintélyt, jól jegyezzük meg, az észbeli, a születési, az erkölcsi, tehát a tiszteletre méltó tekintélyeket döntöttük le, hogy helyére emeljük tekintélynek az arany borjút, a pénzt. Azt mondjátok, hogy meghajoltok az ész tekintélye előtt! Igen! ha az fényesen dotált katedrában, vagy magas államhivatali polezon jelenik meg előttetek; — de ha a szegényes öltönybe burkolt ésszel találkoztok, szánalmas mosolyra nyílik ajkatok, s megmosolyogjátok együgyűségét, mely nem a pénz keresésére fekteti a fősúlyt. Mikor a fényesen dotált egyetemi tanárt, vagy a nagy befolyású államhivatalnokot süvegeled, kit süvegepsz meg? a tudományt és ésszt-e? vagy a fényes megjelenést és telt tárczát? Tedd szivedre a kezed, s adj igaz feleletet! S ha találkozol egy nagy bankháztu ajdonossal, egy tőkepénzessel, mért görbül meg derekad, mért nem ütsz szét a nagy pénzkirály hizelgő és uszályhordozói közt, kik oly esodálattal veszik őt körül? Mért nem hivatkozol elaludt önértetükre, mely a szellem és tekintély előtt üres fennhéjázással kérkedik, a pénz előtt pedig meghajlik? — Nem tudod? — Megmondom neked: — azért mert családapa vagy, mert neked is jövőd van, mert meg akarsz élni, mert félsz a pénztől, mert kívánod azt, mert imádod az arany borjút!

S az egyének ez a gondolkozása rányomódik az egész társadalom külső képére, — ott látod azt a közéletben, ott az egyletekben, az utcán, a piacon, a társaságban. Kik szerepelnek a közélet terén, kik az egyletekben, az utcán, a piacon, kik a társaságban? Nem-e a pénzes emberek? Próbálj koldus létedre a forumra kiállani, s Gabriel arkangyal ékes szavaival a legszebb eszméket hirdetni, — kinevetnek, hiszen nincs pénzed kortes vacsorára, nincs pénzed fuvarpénzre! — Próbálj a legnemesebb, a leghasznosabb célra együletet szervezni, kivernek, mert iparlovagnak néznek, ki az ő jóhiszeműségükön akarsz meggazdagodni: — hívj társaságot magadhoz nem azt nézik, hogy mily szívesen adod azt, hanem hogy mit adsz, mennyit adsz, mid lehet még, s mit lehet tőled várni: — alj ki az utczára, a kávéházba, s ostorral kergesd szét érdemük szerint a lélek es pénzkufárokat — mint közveszélyes egyént kényszerzubbonnyba helyeznek, s lehetlenné tesznek: — próbálj akármit, légy bár Isten küldöttje, pénz nélkül nem fogsz boldogulni.

S ha majd keserves csalódások után a publikum maró satyrájától és gunyjától kísérve padlásszobádba mégysz, és sovány pennaszárad rágva, papírra öntöd keserveidet, — el ne felejts protektor után nézni, ki neked kiadót keres írásaidhoz, ajánld legalább is ministernek, s ha azt akarod, hogy könyved olvassák, az előszóban legalább is hizelegj, ha térdre nem borulsz valamely magasabb financzkapacitás előtt.

A társadalom a határtalan pénzimadás folytán levetkőzte minden természetes jellegét, s cifra rongyaiba bujva ma már csak váza, csak névbitorlója annak. Nézzük a társadalom, mint ilyen tevékenységét!

Talán nemzeti ezélokot szolgál? Nem! Hiszen a pénz internationalis, az érzelmek idegen befolyások alatt hullámszanak, a kegyelet, a lelkesülés kislelkű emberek sajátságai s többnyire iparlovagok keresetforrásai, a nemzeti összetartozandóság kérdése oly elvont kérdés, melyről elmélkedni rá nem érünk, s mindég valaki más elvégzi helyettünk, hisz az ujságokban mindennap olvassuk, már szinte unalmas. Avagy a társadalom talán nyomorultjait segíti? Nem! Azt mondjátok, hogy a jótékonyág ugy soha sem volt kifejlődve, mint most! Honnan tudjátok? Régen nem voltak ujságok, hogy világgá kürtöljék azt, régen nem volt annyi ember rászorulva, régen kevesebb ember tehette azt, régen egyáltalában kevesebb ember volt; de sophismával éltek, mikor a jótékonyágot, a társadalom jótékonyágát ebben keresték! Nem az a társadalom jótékonyága, mikor Rothschild 1 milliót ad Bécs város X. kerülete szegényeinek, hanem mikor egy egész társadalmi osztály nyomorán segítünk; nem az a jótékonyág, mikor az adomány minden lap útján világgá kürtöltetik, hanem mikor az egész társadalom összefog, hogy apránként, minden egyes tagja egyenként, s az egész összesen és óriási hatással egy vagy más osztályán segítsen, és pedig nemcsak direkte, hanem indirekte, necsak positiv, hanem negativ cselekvéssel is, ne csak tegyünk az ő javukra, hanem hagyjunk is el oly tetteinket és szokásainkat, melyek nekik javukra nem szolgálnak, ne kivételes erénynek tekintsük a jótékonyágot, hanem általános polgári és nemzeti kötelességnek; s ha a társadalom minden egyes tagja nyugodt lélekkel elmondhatja, hogy megtettem, amit megtehettem, akkor nem kellend az osztály socialismustól, a kommunismustól, s az internationalis rákfenéktől felülnk, melyek oly széldületes gyorsasággal közelednek társadalmi rendünket alapjaiban felforgatandó. Ha nézzük a társadalom tevékenységét akármely nyilvánulásában, látjuk az egyoldalú visszatérést a pénz tekintélyéhez, látjuk azt az óriási körben forgó, a *társadalmi* tevékenységnek minden életnyilvánulásában jelentkező örületes örvényt, mely a pénz mint központ, mint Isten körül végzi eszeveszett pályafutását, míg a cenztripetális erő folytán folyton kiváló egészségesebb részek onnan mind ki nem válnak, hogy a vértől, az izmoktól elhagyott szervezet mint egy kártyavár összeomlik, hogy helyén egy újabb társadalom keletkezzék, mely azonban bűnökben fogantatván, még mindég bűnös lesz, s talán csak 10-ed, vagy 20-ad unokájában heveri ki bűnének nyomait. — Ima a teremtő bibliai átkának pendantéja.

(Folyt. köv.)

Színház, művészet.

Coralie és Társa. Bohózat 3 felvonásban. Irták: *Valabreque és Hennequin*. Fordította: *Heltai Jenő*. A *bohózat*, mely a fenti címet viseli, az elmúlt napokban került színre a debreczeni színpadon. A helyi lapok kritikái egyhangulag elmondták, hogy nagyon sokat kaczagott a közönség a bohózaton. Ezt mi is szívesen elismerjük, de midőn elismerjük egyuttal óhajtunk e darab belső értékéről (?) is szólni.

Coralie és Társa női szabó műhelyt tartanak fenn, de mellékesen azzal is foglalkoznak, hogy könnyelmű asszonyok és kalandszerető urak találkozását elősegítik.

E kettős mesterséget látjuk a színpadon. Varrnak és szeretkeznek. Pénzt költenek és szövik a házasságtöréseket. Nevethetünk eleget a furcsa helyzeteken, de szellemet, esprit hiába keresünk három felvonáson keresztül. Érezzük, hogy az itt bemutatót világ nem a miénk, érezzük, hogy lelkünk nem jól érzi magát azon bűnök szemellettára, melyek ily meztelenségükben még nem mételeyezték meg a mi családi életünket. Képtelen helyzetek halmaza az egész darab, mely izlésünket nem finomítja, szépérzékünket nem gyönyörködteti, sőt durvaságával sérti azt. Csodálatosan és szomorúan tapasztaljuk annak igazságát, hogy a magyar színpad sok tekintetben lerakódó helye a nyugati kultúra értéktelen termékeinek. *Komjáthyt* nem okoljuk e darab színrehozatala miatt, mert neki is haladnia kell az árral, s ha elő nem adja az újdonságokat, ugyancsak megneheztedel rá a közönség. Inkább a közszellemet okoljuk, mely reklámot csinál az ilyen daraboknak, melyeknek semmi benső értékük nincs, s legfeljebb arra való, hogy oly világot mutassanak be, melyből kipusztult a családi élet tiszta fogalma és az emberek a *bűnért*, az *élvezetért* s az *anyagiért* élnek. Miért kell nekünk mindezeket megemészténünk, mikor a magyar *színirodalom* gazdag és nemes irányu? Miért éljünk unos-untalan kaviárral, melyet idegen földről hoznak be hozzánk? Ne feledjük, hogy a színházba nemcsak felnőttek járnak, hanem a szülők is viszik fejlődő gyermekeiket. Minek nekik színpadon látni azt a világot, melyről később eleget fognak hallani az életben? Erre feleljenek azok, akik tapasztalásból hallják a léha darabok előadása alkalmával fellázadó erkölcsi érzékük marasztaló szavát.

A darab előadása, rendezése kifogástalan volt és a szereplők maguk is érezték, hogy csakis a *művészi játék* feleltetheti némileg a bohózat értéktelenségét. *T. Halmi Margit*, *Kiss Irén*, *Fái Flóra*, *Szigeti Luiza*, *Pávay Ilonka* kicsi szerepében, *Tanay, ifj. Szathmáry A.*, *Nagy Gyula*, *Környei* és *Sziklay* jeles alakítást nyújtottak s egyedül az ő érdemük az a közepes számú közönség, mely e léha francia terméket végignézte.

— **Fedák Sári fellépése.** *Komjáthy János* szinigazgató meghívta vendégszerelésre *Fedák Sarit*, a budapesti *Népszínház* művésznőjét. Őt estén játszott nálunk a művésznő, a *Babá*-ban, a *Gésák*-ban (kétszer) *A három pár cipő*-ben és a *Bibliás asszony*-ban. A nagy közönség szeretettel fogadta a művésznőt s valószínűleg ünnepelte *Budapest* kedvencét, elhalmozva őt az elismerés minden jelével.

A helyi sajtó magas színvonalon álló kritikákban szölt a művésznőről s ha itt-ott talán túlzásba ment át az elismerés, azon nem csodálkozunk, mert a művésznő megjelenése, játéka és tánca igazán elragadja az embert. A művésznő már első megjelenésével meghódította művészeti érzékkel bíró közönségünket, mely minden estén megostromolta a jegyekért a színház pénztárát.

Fedák Sári kétségkívül kitünő művésznő. A színpadra született. A színpadra való rátermettséggel azonban nem elégedett meg, hanem buzgón képezte veleszületett tehetségét. Temperamentum és természetesség ömlik el minden mozdulatán. Szép alakja, utánozhatatlanul pompás öltözködése, a legapróbb nüanszokig kidolgozott játéka megkapóan kedves harmóniában éreztetik velünk, hogy egy, istentől lelki-testi bájjal megáldott tehetség áll előttünk. A táncolás művészetét pedig egyenesen *Terpsichorétól* vette. A múza csókolta meg. Csaknem utólréhetetlen. Kedvére tett *Komjáthy* igazgató nagyon a debreczeni közönségnek, hogy lehívta őt.

Mint értesülünk különben, a színi évad után *Fedák Sári* az egyetem javára rendezendő hangversenyre is megígérte lejövetelét. Hozza Isten!

Az ibolya.

A tavasznak, az ébredő természetnek első virága. A tavaszi nap csókjára megszületik s zöld bokrában elrejtőzve bontja ki kelyhét. Élete rövid, mert kíváncsi szemek kifürkészik rejtekhelyét. Életének rövid napjai sok könnyet, sok boldogságot látnak. A szerelmes szív ibolyaesokkal kedveskedik választottjának s a kis ibolya szívek dobogását hallgatva hervad el. Hajdan egy-egy szál bekerült az imakönyvbe, hol évekig megőrizte a leány s meg-meg nézte, mikor eltűnt boldogsága eszébe jutott. Ma már nem őrzik meg ily hiven a virágot. Ha elhervad, eldobják, eltapodják éppúgy mint az embert, kinek hasznát már nem vehetik. Mennyi reményről, a szív mennyi boldogságaról, gyászáról és bánatáról beszél egy-egy szál elhervadt ibolya, azt csak az tudja megmondani, ki valaha boldognak érezte magát, midőn kedves kezéből kapta azt emlékül.

Egy régi könyv akadt a napokban kezembe. Elsárgult kis könyvecske, első lapjára 1762 van írva. A könyv apró jegyzeteket tartalmaz a háztartás különböző ágairól, feljegyzéseket uapi kiadásokról és egy kis genealogiát egy családról. Vezetéknevet nem találtam sehol. Irója valami városi szolgálatban lévő *pennás* ember lehetett, kiből egy kevés poézis is lakozott, mert pár sor versecskét is vetett papírra. A sorok gyöngék, de kiérzik belőle egy régi szív édes érzése.

Ki boldog akar lenni,
Ne nézzen a pénzre
Hanem inkább húzzon
Gyűrőt kis kezére.

Igy zengedezik a 18-ik század szerelmes szívű embere és úgy látszik hogy csakugyan szerelmes volt, mert egy teljesen színt vesztett ibolyaszálat ragasztott verse elejére. Azóta 139 év múlt el. A poétának már porát is elvitte a szél, valamint annak a lánynak is megszűnt szíve dobogása, ki valamikor szerelmes szívvel olvasta imádója versecskéjét.

Huzott-e ismeretlen barátom csakugyan gyűrűt a *Kis leány* ujjára — nem tudhatom, de az az egyetlen szál ibolya, mely 139 év előtt került a könyvbe, engem arról győz meg, hogy másfél száz évvel ezelőtt is szerettek a fiatal szívek s ha nem esalódom, *tartósabban*, mint a mai világban . . .

CS—S.

A férfidivatról.

A férfiruházat mai határozott és kifejlődött formájában a szokás által elfogadott szabályoknak van alávetve. A szabályok ritkán változnak s az alábbi esportositásban könnyen figyelemmel kísérhetők:

1. *Templom, polgári esküvő, matiné, tárlat, színház, fogadtatás, séta, eljegyzés és délutáni látogatás:* Fekete redíngot, magas kétsoros mellény, ugyanabból a szövetből mint a kabát, vagy magas, fehér piké-mellény: sötétszürke esikos nadrág és czilinder. Fehér sima piké elejű ing, álló, egészen zárt, vagy elől éppen összeérő magas gallér; fekete, fehér vagy világos színes, szélesre vagy hosszúra kötött esarp. Szürke svéd keztyű, magas gombos lakk-czipő, arany dupla-kézelőgombok, gyöngy nyakkendő.

2. *Menyegző, audencia, bál, tabidó banket, színházi páholy:* Frakk. Fehér kétsoros vagy fekete egysoros mellény. Czilinder. Fehér vászonelejű ing, két gyöngygombbal, egészen zárt vagy elől éppen összeérő, magas állógallér. Fehér batiszt vagy batisztpiké esokor, esetleg lepkeforma. Fehér glazé-kezttyű, gombos czipő egészen lakkból. Gyöngyház kézelőgombok (dupla). Opera cape vagy fekete Raglan felöltő.

3. *Klub, társasvacsora, családi ünnepség, piknik:* Szmoking, egysoros fekete mellény vagy kétsoros fehér pikémellény. Utóbbi lehet arany vagy drága kövel díszített fehér emailgombbal. Fekete kemény vagy puha kalap. Álló vagy magas lehajtott gallér, fekete atlaszesokor, nyakkendő és vadgalambszíni svéd vagy glazé-kezttyű. Gombos vagy füzös lakkczipő. Arany mell- és kézelőgombok és fekete vagy sötétszürke Raglan-felöltő.

4. *Utczára.* Szürke, egy vagy kétsoros zakó, vagy zsaket-kabát. Mellény ugyanabból a szövetből, mint a kabát, vagy sötét színes. Egysoros zakóhoz ugyanabból a szövetből készüljön a nadrág, mint a milyenből a kabát való, kétsoros zakónál lehet a nadrág más esikos szövetből is. Zakóhoz és színes zsaketthez fekete keménykalap. Sötét zsaketthez czilinder. Fehér vagy színes ing. A kabáthoz színes kézelő, de fehér gallér való. A fehér inghez tetszésszerű színes, a színes inghez hozzáálló színű, bármily formájú nyakkendő. Barna vagy szürke keztyű. Sevró- vagy sárgaczipő a zakóhoz. Lakk-czipő a zsaketthez. Arany kézelő- és mellgombok, vékony arany óralánc.

5. *Sport.* Egy vagy kétsoros, esikos vagy fehér zakó. Egy vagy kétsoros színes mellény. Mellény nélkül selyemöv. Színes knicker vagy esikos hosszú flanell-nadrág. Világosbarna vagy szürke puhakalap vagy sport-sapka. Színes flanell vagy oxfordi, esetleg selyeming. Puha, magas áthajtott gallér két gombbal. Tarka fulárd-selyem nyakkendő, szürke vagy fehér szarvasbőrkezttyű és sárga füzös-czipő, magas vagy kivágott.

Az örnagy ur felesége.

Németből: K. I.

A lipesei központi pályaudvaron két elegans ifjú hölgy törekedett az utazók és várók tömegén áthatolni az e perczben beérkezett személyvonathoz, melylyel a hölgyek egyike elutazandó volt. Érdekes látvány egy ily nagyvárosi pályaudvar nagy forgalmával, zürzavarával.

Mindenki lázas sietséggel szalad ide oda. Itt egyik utazó kapkod a zsebéhez, nyakába akasztott utitáskáját vizsgálja, nem hiányzik-e belőle a szükséges szivarkészlet és egyéb nélkülözhetetlen uti kellék. A hölgyek számba veszik a tekintélyes számú kalap doboz, esernyő tok, plaid szijba szorított különféleket tartalmazó esomagot és a nélkülözhetetlen uti toilletet rejtő kézitáskát stb.-ből álló szerintők apróságokat, de melyek alatt majd lerokad a fürge hordár.

De a mi két hölgyünk alkalmasint kivétel a sok közül, mert a mikor kissé gunyos mosolylyal elsietnek az izgatott utazók és lihegő hordárok mellett, könnyed léptekkel az indulásra kész vonathoz érnek. Az egyik nyitott kocsiajtóból komikus ijedtséggel pattan vissza az egyik, kinek elegans utiköpenyegé elárulja, hogy ő az utra induló a két hölgy közül. A másik egy kedves vidám arcú fiatal nő, gyaníthatólag leány, benéz, önkénytelen elkaczagja magát midőn ijedt arccal feltűnik egy, esküt lehet rá tenni agg kisasszony, kebléhez szorítva egy öklömnyi kicsi kutyát, míg balvállán egy tarka tollu papagály nagyot rikkantva segíti az utazók elriasztását. Ehhez hozzájárul még a kocszi belsejéből kihangzó különféle hangnembe tartott gyermeksisírás, mely szerencsésen összevegyülve a papagály és a pinési ékes hangjaival oly érdekes hangversenyt képeznek, melytől a legnagyobb zenebarátok is bedugott füllel menekülnek.

— Nincs több hölgyszakasz? kérdé remegő hangon az utazó hölgy a kalauztól.

— Van még egy, de abba egy beteg hölgy van komornája, három gyermek és a dadával, — szolt — talán jó lesz egy *nem dohányzó*, kérem sietve, mert rövid az idő. Evvel kinyitá egy közeli szakasz ajtaját. A hölgy benézett, de némi zavarral gyorsan barátójéhez fordult, míg a hordár nem várva tovább berakta esekély podgyaszát mit az elegans hölgy elfogultságába észre sem vett.

— Emma — suttogta — bent csak egy éltes ur ül. Mit tegyek? Jaj, már kezdem belátni, hogy boldondot tettem mikor először életembe szabad lábba helyeztem magamat és ma máék tudta nélkül ez utazást kieszeltem. De már késő, vagy — Emma én szólok a hordárnak. Hordár! — nézett maga körül — megszeppenve látta, hogy a podgyász már a kocsiban van. — Elkéstem, kis amazonom! Hát ez az a bizonyos kalandszomjas hölgyecske? Ki tüzzel vassal keresztülvitte a mára tervbe vett kirándulását, és már az első lépésnél visszariad . . .

— De kérlek, — ellenkezett társnője — nagyon kinos rám nézve beszállani, mikor látom, hogy egyedül kell leány létemre egy idegen urral utaznom.

— Na csak hamar befele Lilikém, mert esengetnek. Menj, menj. — unszolá a vonakodót — egy jó ötletem van, mely minden esetleges tolakodástól megóv. — Beszállni! — hallatszott e perczben. Nem volt már idő és a habozót gyorsan fölsegíté barátinője.

Mielőtt elindult a vonat, a csinos szőke hölgy hamiskás mosolylyal vidám kék szemeiben bekiáltott a kocsiba: Adieu! Édesem, üdvözöld nevemben kedves férjed a szigorú őrnagy urat és köszönd meg, hogy e pár napra kedves volt bozzánk elengedni. Reményem, hogy nem sok idő múlva látunk ismét. Szerencsés utat!

Egy éles fütty, a vonat megindult és a nevető kék szemek, a kaczer kis kalap eltűnt szem elől. Élénken lobogtatta kendőjét a vonatból kthajolva a *Lilikének* címzett hölgy, kinek keresztneve a komolyabb hangzása Heléne volt, csak barátnője nevezte Lilinek becézgetve. Rá is illett ez az édes hangzása név a valóban feltűnő szép leányra. A mint egy idő múlva visszavonult az ablaktól, zavarába is észrevéve utitársa udvarias köszöntését, viszonzásul könnyedén bólintott fejével. Zavara még fokozódott midőn az asszonyok Éva anyánktól öröklött tudományával megérezte inkább, mint látta a férfi önkénytelen bámuló tekintetét. Megérdemelte, sőt azt hiszem nem volna a világon férfi a ki egy tekintettel megelegedett volna, ha e szép teremtest látja. A kedves kaczer kis kalap alól egész tömege a hullámos kékes fekete hajnak tolakodott elő. Hosszu szempillái oly arcra vetették árnyokat, midőn szeméit lesütve helyet foglalt az egyik sarok ülésen melynek meleg koloritja bár minden élénk színt nélkülözött mégis a legtökéletesebb szépséget képezett, a finom kissé hosszús egyenes orral, a rózsalevélhez hasonló gyönyörű ajkkal. Az egész arc a keskeny finom áll, kissé keleties jellegű volt. Selymes pilláit főlemelé csak azért, hogy hirtelen újra mintegy ijedten le süsse a félreismerhetetlen bámuló tekintet előtt, melyet a szemközti ülő férfi szemeiből felé sugárzott. De teljesen indokolt volt az elragadtatás, melyet a férfi szemei oly érthető-n fejeztek ki. Oly bársonyos szemek, mint az ifju hölgyé, a legritkábbak közé tartoznak. Az árvaszka sötét bársonya jut az ember eszébe róla. Gyönyörű metszésűek. Mélységök a kelet tündöklő szépségeit varazsolják elébe. Elrejtendő zavarát ifju hölgyünk felugrott és a nyitva hagyott ablakot igyekezett felhuzni. Mindenki ösmeri azt hiszem a vasúti kocsik ablakainak szerkezetét, melyek az én titkos nézetem szerint készakarva úgy vannak készítve, hogy alkalmat adjanak a lovagias szolgálatkészségre az urak részéről, mert nagyon ritka az, melylyel egy hölgy segítség nélküli eltudna bánni. Emberünk is élt a kínálózó kedvező alkalommal. Nagyságos asszonyom engedje meg! felugrott és — a jég meg volt törve. Az udvariasságot egy köszönöm — szóval viszonzva visszaült helyére szívében egy kis remegéssel ugyan, de a köleszűzött czím valami öntudatlan bátorságot ébresztett benne. Magában nem kis megelegedettséggel konstata, hogy utitársa

meghallotta bizonyosan az Emma bohókás bucsuzását és üzenetét, és a mint látszik bevált, mert egész komolyan szólt a — *Nagyságos Asszony* — czím.

Nem volt más mint belenyugodni és a rövid utat ez ál méltóság dicsfényébe tenni meg. Utitársa a legnagyobb előzékenységgel segített uti holmiai elhelyezésében, aztán tiszteletludással helyére visszaült, míg Helén könyvet vett elő és olvasni akart vagy inkább megkísérlé magát elfoglalni, mert nagyon is észrevette, hogy utitársa feltűnő szép férfias arcza a legélőnkebb érdeklődést fejezik ki és szép kék szemei nagyon gyakran az ő általa elfoglalt sarok felé irányulnak.

A kalauz bejött a jegyeket megvizsgálva ismét kiment... Egy ideig esend uralkodott a kicsiny térségben, mely e perczen két egymásra nézve teljesen idegeu lényt zárt magában, kiket a *véletlen*, e nagy rendező hozott egymás közelébe, hogy pár óra múlva eltűnjenek a világ forgatag két ellenkező irányába. Erről gondolkozott a férfi, midőn újra és újra azon vette magát észre, hogy tekintete ismét a keces alakot keresi fel. Mily kár, hogy asszony sohajtá magában. Istenemre ha szabad volna, bármily bolondságnak tartom az ily futó ösmeretség fölhasználását igyekezném körülményeit, nevét stb. kitudni. De így! . . . mi hasznom lenne belőle. Léha kaland. Nem! gondolni is vétek erre, látva e nemes tiszta homlokot, a lélek fonség igaz kinyomatát egész remek arczon, minden mozdulata a bevégzett nemes intelligenciát árulja el. Ejh, öregbarátom, végzi néma monológját — ugyan neki hevültél, fájdalom minden remény nélkül. . .

Ha beláthatott volna utitársnője lelkébe, legalább reményre jogositva lett volna, mert az ifju hölgy míg nagy buzgalommal látszott könyve tartalmát élvezni, bohó fejceskéjébe végig futottak az utóbbi napok eseményei. Mennyire vágyott erre a kis kirándulásra, melyet egész titokban akart tartani, megakarván lepni egy kedves baráti családot mely a mai napra egy jelmezes kertü ünnepélyt tervezett.

(Folyt. köv.)

Hirek.

— *Lapunk legközelebbi száma bő tartalommal husvét vasárnapján jelenik meg.*

— **Dobieccki Sándor ünneplése.** A jogász és tisztviselő-kör f. hó 23-án este ünnepelte meg a kör érdemekben gazdag alelnökének: lovag *Dobieccki Sándornak* névnapját. A kör tágas nagytermében mintegy hatvanan jelentek meg, hogy a kör alelnöke iránt érzett tiszteletteljes szeretetüknek és nagyrabecsülésüknek kifejezést adjanak. A dus vaesora harmadik foga-

A legjobb
gyártmányu

zongora és pianinó

jutányos áron kapható,
javításokat és
hangolásokat
mérékelt díj mellett
eszközöl.

Szendrő Sándor **DEBRECZEN,**
Sz.-Anna-utca 3.

sánál bernátfalvi *Bernáth Elemér* kir. ítélőtáblai elnök, a *Jogász és Tisztviselő-Kör* elnöke üdvözölte *Dobieczi Sándort*, mint a munka emberét, ki fáradhatlan tevékenységgel és fényes tehetségével mindenütt ott van, ahol tenni, alkotni és nagyesszmékért dolgozni kell. Szeleskörű tudása, dus tapasztalata, a művészeti kérdésekben való jártassága, a technika világa, hivatala és a debreczeni társadalmi élet összetartozandóságát érző törekvése mind oly erényei, melyek előtt meg kell hajolnunk. Az illusztris elnök meleg szavait szünni nem akaró éljenzéssel fogadta a társaság. Az ünnepelt szíves szavakban mondott köszönetet a körnek, biztosítva azt, hogy minden igyekezetével azon lesz a jövőben is, hogy *második otthonná* váljék a kör a szellemi munkában kifáradt és itt szórakozást kereső tagoknak. Szébbnél-szebb toasztok következtek ezután. Beszéltek *Balogh Géza* kir. közjegyző, *Dr. Szotyori Nagy Kálmán*, *Kuthy Béla* főmérnök, *Dr. Szücs Géza*, *Dr. Tüdös János* ügyvédek stb. A társaság a *Magyari* testvérek remek játéka mellett kedélyesen mulatott a hajnali órákig. A jól sikerült est rendezése *Vattay Géza* nyug. főszolgabírónak, a kör minden szépért lelkesedő gazdájának érdeme. Az ízletes magyar vacsorát *Péter Pál* jóhirű magyar konyhája szolgálta fel.

— **Nőegyleti gyűlés.** A debreczeni jótékony nőegylet f. hó 31-ikén délután 3 órakor választmányi ülést tart *Veressné Szathmáry Teréz* úrasszony elnöklétével. Az ülésen folyósítják az évnegyedi segélyezéseket és letárgyalják a folyó ügyeket.

— **A miniszter köszönete.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Debreczen sz. kir. város tanácsának a nemzetközi párisi kiállítás magyar része közoktatási csoportja érdekében kifejtett tevékenységéért köszönetét és elismerését fejezte ki.

— **Dr. Ferenczy Gyula beszéde.** A debreczeni főiskola tudós tanára és főkönyvtárosa *Dr. Ferenczy Gyula* márczius 15-én a nemzeti ujjászületés emléknapiján elmondott beszéde esinos kiállítású füzetben megjelent. A könyvecske tiszta jövedelme a debreczeni *Kossuth-szobor* és a kollegiumi *Kossuth*-alapítvány javára megy. A remek beszédet olvasóink szíves figyelmebe ajánljuk.

— **Az Angol Társalgó kör matinéja.** Az angol társalgókör f. hó 31-ikén délelőtt 11 órakor matinét rendez, melyen színházunk büszkesége *Fittlerné Kállai Lujza* énekel és *Szilágyi Imre* hegedül. Jövő számunkban bőven méltatjuk a szereplők művészetét.

— **Halálozás.** *Sárváry Gusztáv*, nyugalmazott kir. ítélőtáblai bíró f. hó 26-ikán Budapesten meghalt. Városunk főorvosa: *Dr. Sárváry Gyula* és *Sárváry Lőrincz* nyug. járásbíró testvérüket siratják az elhunytban. Áldás emlékére!

— **A helyi vasut meghosszabbítása.** A helyi vasut tudvalevőleg a Pallagig lesz kivezetve. Az ezen építkezésre kiküldött bizottságba a földmivélsügyi m. kir. miniszter a maga részéről *Ébersz Károly* kir. tanácsos, számvevőségi igazgatót és *Magyar Kázmér* földmives iskolai tanfelügyelőt küldte ki.

— **Uj aljegyzők.** *Degenfeld József* gróf főispán *Kovács Kálmán* és *Rózsa Ernő* városi közigazgatási gyakornokokat tiszteletbeli aljegyzőkké nevezte ki.

— **A debreczeni dalosegylet közgyűlése.** A debreczeni dalosegylet f. hó 31-ikén délután 3 órakor tartja évi rendes közgyűlését az *Ipartestület* kis tanácstermében (Simonffy-utca 1. sz. 1. em. II. lépcső) a következő tárgysorozattal: 1. Évi jelentés. 2. Számvizsgálók jelentése. Költségelőirányzat megállapítása. Indítványok. Tisztujtás.

— **A zene-egylet újabb tagjai.** A „Debreczeni Zene-egylet“ alapító és pártoló tagjai lettek njabban:

Horváth János építész, alapító. *Dobieczi Sándor* áll. v. üz. vezető. *Komlóssy Arthur* v. főjegyző. *Roncsik Lajos* v. főszámvevő. *Tóth István* építész. *Király Gyula* tanácsnok. *Wk Ferencz* ifj. *Schwarz Vilmos* kereskedő. *Dianiska A.* fodrász. *Szikszay Gyula* földbirtokos. *Mayer Emil* gőzmalmi igazg. *Dr. Berger Andor* ügyvéd. *Biczó Gyula* építész. *Dézszy István*. *Hunyady János*. *Dr. Bakonyi Samu* ügyvéd. *Dr. Tüdös János* ügyvéd. *Bernáth Kálmán* tsz. bíró. *Debreczeni Lajos* kereskedő.

— **Mit viseltek a régi asszonyok.** Debreczen régi házairól írva, érdekes adatot közöl a *Debreczenben* *Zoltai Lajos* egy száz esztendő előtti divatáru üzletéről, mely egykor az egész Alföld asszonyait, leányait ellátta viselni valóval. A városi leltárban ma is megvan a régi divatáru-üzlet leltára, melyet 1821-ben készítettek. Kiténik ebből a leltárból, hogy mit viseltek régen az alföldi asszonyok s mennyibe került a divatos portéka.

Eszerint az 1821-iki leltározás alkalmával találtak volt az üzletben 175 rőf fekete, fehér, gyöngyszín, selyem, gránát stb. aju aranyosvirágu materiát, rőfe 6 rhenes frt. 31 rőf különféle fajú, színű kamukát, rőfe 4 $\frac{1}{2}$ rh. frt. 80 méter sima és strálos színes Grosdetourt, rőfe 3 rh. frt. 150 rőf virágos és sima Atlaszt, rőfe 13 $\frac{1}{2}$ —31 $\frac{1}{2}$ rh. frt. 127 rőf Pappier Atlaszt, 90 rőf mindenféle Levantint, rőfe 3—4 $\frac{1}{2}$ rh. frt. 850 rőf fekete és minden elképzelhető színű Tafotát, rőfe 8 rh. frt. 125 rőf selyem Moort, rőfe 5 rh. frt. 180 rőf mindenféle manschetereket, 300 rőf egész és fél teveszőr materiákat 5 rh. frt. 276 rőf Callandert 3 rh. frt. színes Concenteket, Angineket, Veleszeket, Damisokat, Canavászokat, Hernátzokat, rumburgi, szennyes Gyolesokat, Patyolatokat, Cammertuchokat, Percalokat, Bársonyokat, Antalás és Tintuchokat, Kartonokat, Kattonokat 100 és 1000 rőf mennyiségben. Tömérdek selyem, kásmír, pamut, patyolat keszkenőket, fátlyakat, selyem, percal, bőr, schwedische, sárga mosó stb. hosszú és rövid kesztyűket, strimpfliket, fekete, fehér, bécsi, Tintuch, Petinét, német csipkéket, olasz szegő pántlikákat és minden egyéb féle pántlikákat stb. stb., — amiknek összes értékét 30.457 rh. frtra becsülték a leltározók. És ennek a nagy üzletnek a vezetője egy debreczeni ezívis asszony volt: *Molnar Susanna*.

— **Halálozás.** *Bacsó Bálint*, az első magyar általános biztosító társaság tisztviselője f. hó 28-ikán 57 éves korában szívzsellhüdesben elhunyt. Áldás emlékére.

— **Janke Hermann**, lapunk mai számában megjelent hirdetésére itt is felhívjuk olvasóink figyelmét. *Janke Hermann* feltalálónak, a *haj eredeti színét visszaadó szere kapható Tóth Béla* gyógyszerárában (Tisza palota.)

TARTALOM: A debreczeni kaszinó. Irta: Konez Akos. — A nők öltözékéről. Irta: Anna Baronesse. — Találkozunk még! Irta: Kun Béla. — Lincoln adomák. Közli: Komlóssy Miklós. — Rajzok a szabadságharc idejéből. Irta: Balogh Imre. — A debreczeni jótékony nőegylet mozgalma. Irta: Konez Akos. — A pénz. Irta: Vattay Gábor dr. Színház, művészet. — Az ibolya, cz-s. — A férfi-divatról. — Az őrnagy ur felesége. Németből: K. I. — Heti hírek.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában, Debreczen.